

वित्त विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ५ मे १९९०

243

भारताचे संविधान.

क्रमांक सेनिवे १०८८/१९६७/सेवा-४.—भारताच्या संविधानाचा अनुच्छेद ३०९ याच्या परंतुका-
न्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारींचा वत्पर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल, महाराष्ट्र नागरी
सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ ला आणखी सुधारणा करणारे पुढील नियम करित आहेत:—

१. या नियमांस, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) (बुसरी सुधारणा) नियम, १९९०
असे म्हणावे.

२. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ (या पुढे ज्यांचा "प्रधान नियम"
असा उल्लेख करण्यात येईल) मधील नियम ६ च्या पोट-नियम (२) खालील परंतुकात "किंवा
नियम ६४" या शब्द व आकड्याऐवजी, "किंवा नियम ६५ चा पोट-नियम (१) किंवा नियम ६६,"
हे शब्द, कंस व आकडे घालण्यात यावेत.

३. प्रधान नियमांच्या नियम ६ नंतर खालील नियम अंतर्भूत करण्यात यावा:—

"६अ.—निवृत्तिवेतन किंवा कुटुंब निवृत्तिवेतन किंवा महागाई वाढीच्या थकवाकीचे प्रदान
करण्याची रीत.—या नियमांमध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, निवृत्तिवेतनाधारक किंवा कुटुंब
निवृत्तिवेतनाधारक या नियमांमध्ये निवृत्तिवेतनाच्या किंवा कुटुंब निवृत्तिवेतनाच्या सुधारणेमुळे कोणत्याही
कालावधीसाठी निवृत्तिवेतनाच्या किंवा कुटुंब निवृत्तिवेतनाच्या तसेच त्यावरील महागाई वाढीच्या
थकवाकीस पात्र होत असेल त्या वेळी, थकवाकीची रक्कम शासन वेळोवेळी, आवेशाद्वारे ठरवील
त्याप्रमाणे रोखीने किंवा संपूर्ण रक्कम अल्पबचत योजनेत गुंतवून किंवा काही रक्कम रोखीने
व काही रक्कम अल्पबचत योजनेत गुंतवून दिली जाईल."

४. प्रधान नियमांच्या नियम १० मध्ये,—

(ए) पोट-नियम (४) मध्ये,—

(एक) "कमीत कमी तीन महिन्यांची लेखी नोटीस" या शब्दाऐवजी "तीन महिन्यांची
लेखी नोटीस" हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक २५ मे १९८४ पासून घालण्यात
आले आहेत असे मानण्यात यावे.

(दोन) खंड (ए) मध्ये, उपखंड (दोन) नंतर, खालील परंतुक शेवटी अंतर्भूत करण्यात
यावे:—

"परंतु असे की, जो शासकीय कर्मचारी वर्ग तीनमधील पद कायम स्वरूपात धारण
करीत असेल आणि वर्ग एक किंवा वर्ग दोनमधील पद अस्थायी स्वरूपात धारण करित
असेल त्याच्या नाबतीत, जर त्याला वर्ग एक किंवा वर्ग दोनमधील धारण करित असलेल्या
पदावरून लोकहितासाठी निवृत्त करावयाचा निर्णय झाला असेल तर त्याला, त्याने तशी
लेखी विनंती समुचित प्राधिकाऱ्याला केल्यास, तो कायम स्वरूपात धारण करित असलेल्या
वर्ग तीन मधील पदावर सेवेत चालू ठेवण्यात येईल."

(बी) पोट-नियम (५) मध्ये,—

(एक) "कमीत कमी तीन महिन्यांची लेखी नोटीस" या शब्दाऐवजी "तीन महिन्यांची
लेखी नोटीस" हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक २५ मे १९८४ पासून घालण्यात
आले आहेत असे मानण्यात यावे;

(दोन) खंड (बी) नंतर खालील परंतुक अंतर्भूत करण्यात यावीत :—

“परंतु असे की, पोट-नियम (५) खाली नोटीस देणारा शासकीय कर्मचारी निलंबनाधीन असेल किंवा निलंबनाधीन असल्याचे मानण्यात आले असेल तर अशा कर्मचाऱ्याला या नियमाखाली निवृत्त होण्याची परवानगी रोखून ठेवण्याची मुभा समुचित प्राधिकार्याला असेल :

आणखी असे की, पोट-नियम (५) खाली नोटीस देणारा शासकीय कर्मचारी घरील-प्रमाणे हे नियमिती नोटीस दल्यानंतर निलंबित झाला असेल किंवा निलंबनाधीन असल्याचे मानण्यात आले असेल तर, या नियमाखाली स्पेसशिफ्ट होण्यास आधीन परवानगी दिली असल्यास तो मागे घेण्याची अगर, यथास्थिति, या नियमाखाली स्पेसशिफ्ट रोखविवृत्त होण्याची परवानगी रोखून ठेवण्याची मुभा समुचित प्राधिकार्याला असेल.”

(सी) पोट-नियम (५) नंतर खालील पोट-नियम अंतर्भूत करण्यात यावेत :—

“(६) (ए) पोट-नियम (५) मध्ये निविष्ट केलेला शासकीय कर्मचारी, तीन महिन्यांहून कमी कालावधीची स्पेसशिफ्ट रोखविवृत्तीची नोटीस स्वीकारण्याविषयी, त्याचद्वारे करणे देऊन, समुचित प्राधिकार्याला लेखी विनंती करू शकेल ;

(बी) खंड (ए) अनुसार विनंतीपत्र मिळाल्यानंतर, समुचित प्राधिकारी, नोटीशीचा तीन महिन्यांचा कालावधी कमी करण्याची विनंती गुणवत्तेनुसार विचारात घेऊ शकेल आणि नोटीशीचा कालावधी कमी केल्याने कोणतीही प्रशासनिक अडचण निर्माण होणार नाही अशी त्याची खात्री पटली तर, तो समुचित प्राधिकारी, वित्त विभागाच्या सहमतीने, तीन महिन्यांच्या नोटीशीची अट शिथिल करू शकेल ; मात्र शर्त अशी की, त्या शासकीय कर्मचार्याने तीन महिन्यांचा नोटीशीचा कालावधी समाप्त होण्यापूर्वी निवृत्तिवेतनाच्या काही भागाच्या अंशराशीकरणासाठी अर्ज करता येणारा नसे.

(७) ज्या शासकीय कर्मचार्याने पोट-नियम (५) अन्वये रोखविवृत्त होण्याची निवड करून समुचित प्राधिकार्याला तशा आशयाची नोटीस दिलेली असेल त्या शासकीय कर्मचार्याला, अशा प्राधिकार्याची स्पष्ट मान्यता असल्याखेरीज, अशी नोटीस मागे घेण्यास प्रतिबंध असेल :

परंतु असे की, नोटीस मागे घेण्याची विनंती त्याच्या रोखविवृत्तीच्या इच्छित तारखेपूर्वी करण्यात आलेली असली पाहिजे.”

५. प्रधान नियमांच्या नियम २३ मध्ये, “१९८१” या आकड्याऐवजी “१९८४” हा आकडा घालण्यात यावा.

६. प्रधान नियमांच्या नियम २४ च्या पोट-नियम (२) मध्ये, “१९८१” या आकड्याऐवजी “१९८४” हा आकडा घालण्यात यावा.

७. प्रधान नियमांच्या नियम ३० मध्ये,—

(ए) परंतुनंतर खालील परंतुक अंतर्भूत करण्यात यावे व ते दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून अंतर्भूत करण्यात आले आहे असे मानण्यात यावे :—

“आणखी असे की, जो शासकीय कर्मचारी, नव्या वर्षापासून कमी नाही एवढी अस्थायी सेवा केल्यानंतर, नियत न्ययमान प्राप्त झाल्यामुळे, किंवा समुचित वैयक्तिक प्राधिकार्याने त्याला पुढील शासकीय सेवेसाठी कायमचे अग्रगण्य ठरविल्यामुळे, अथवा तीस वर्षांची अर्हता-कारी सेवा पूर्ण केल्यानंतर स्पेसशिफ्ट, रोखविवृत्त झाला असेल, अशा कर्मचारी कायम कर्मचार्याला अनुज्ञेय असलेल्या प्रमाणात, नियत न्ययमान, रुग्णता, किंवा यथास्थिति, पूर्ण सेवा निवृत्तिवेतन, निवृत्ति उपपान आणि कुटुंब निवृत्तिवेतन मिळण्यास पात्र असेल.”

(बी) अपवादमध्ये "शासकीय कर्मचाऱ्याला" या शब्दांनंतर "दुसऱ्या परंतुनात उल्लेख केलेले शासकीय कर्मचारी वगळून" हे शब्द अंतर्भूत करण्यात यावेत, आणि ते दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून अंतर्भूत करण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

८. प्रधान नियमांच्या नियम ३७ मधील अपवादमध्ये, "शासकीय मध्यमार्गी मुख्यालयात" या शब्दाऐवजी "शासकीय मुख्यालयात" हे शब्द घालण्यात यावेत, व ते दिनांक १५ ऑगस्ट १९८९ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

९. प्रधान नियमांच्या नियम ३९ च्या पोट-नियम (३) खालील 'टीप' मध्ये, "१९८१" या आकड्याऐवजी "१९८४" हा आकडा घालण्यात यावा.

१०. प्रधान नियमांच्या नियम ५२ मध्ये, टीप २ नंतर खालील टीप घालण्यात यावी :—

"टीप ३.—परिचरांच्या पदांचे शिपायांच्या पदांत रूपांतर होण्यापूर्वी ज्या शिपायांनी परिचर म्हणून सेवा केलेली असेल व जे दिनांक ३० जून १९८२ रोजी अथवा त्यानंतर सेवानिवृत्त झाले असतील अगर होतील त्यांचे बाबतीत परिचर म्हणून त्यांनी पूर्वी केलेल्या संतत सेवेच्या अर्धी सेवा, निवृत्तिवेतनासाठी धरण्यात येईल."

११. प्रधान नियमांच्या नियम ६० मध्ये, पोट-नियम (३) ऐवजी खालील पोट-नियम घालण्यात यावा व तो १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :—

"(३) वरील पोट-नियम (१) आणि (२) च्या प्रयोजनासाठी "वेतन" याचा अर्थ, नियम ९(३६) (एक) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे वेतन असा आहे."

१२. प्रधान नियमांच्या नियम ६४ च्या पोट-नियम (२) मध्ये, "नियम १० च्या पोट-नियम (४) आणि (५)" ह्या शब्द, कंसा व आकड्याऐवजी, "वर्ग तीनच्या शासकीय कर्मचाऱ्यांचा संबंध असेल तितक्या नियम १० च्या पोट-नियम (४) चे खंड (ए) उप-खंड (दोन) आणि खंड (बी)" हे शब्द, कंसा व आकडे घालण्यात यावेत, व ते दिनांक १५ ऑगस्ट १९८२ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

१३. प्रधान नियमांच्या नियम ६५ च्या पोट-नियम (१) मधील,—

(१) (ए) परंतुनामध्ये,—

(एक) खंड (ए) मध्ये, "कमीत कमी" हे शब्द वगळण्यात यावेत व ते दिनांक २५ मे १९८४ पासून वगळण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

(दोन) खंड (बी) मध्ये,—

(१) "कमीत कमी" हे शब्द वगळण्यात यावेत, व ते दिनांक २५ मे १९८४ पासून वगळण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे;

(२) "लेखी नोटीस" या शब्दांनंतर "नमुना ३२ मध्ये" हे शब्द व आकडा अंतर्भूत करण्यात यावा.

(तीन) परंतुनांतर खालील परंतुने अंतर्भूत करण्यात यावीत :—"आणखी असे की, निलंबनामीन असलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याने वरील परंतुनाच्या खंड (ए) खाली नोटीस दिल्यास, या नियमावली निवृत्त होण्याची परवानगी रोखून ठेवण्याची नियुक्त प्राधिकाऱ्याला मुभा असेल :

शिवाय असे की, या पोट-नियमाच्या पट्टीच्या परंतुनाच्या खंड (ए) खाली सेवा-निवृत्तीची नोटीस देणारा शासकीय कर्मचारी नोटीस दिल्यानंतर निलंबित झाला असेल तर, या नियमावली खेळणे सेवानिवृत्त होण्यास आधीच परवानगी दिली असल्यास ती मागे घेण्याची अगर, यथारिपति, परवानगी रोखून ठेवण्याची नियुक्त प्राधिकाऱ्याला मुभा असेल."

(२) पोट-नियम (१) नंतर, खालील पोट-नियम अंतर्भूत करावा :—

"२(ए) पोट-नियम (१) च्या परंतुकाच्या खंड (ए) मध्ये निर्दिष्ट केलेला शासकीय कर्मचारी, तीन महिन्यांहून कमी कालावधीची स्वेच्छा सेवानिवृत्तीची नोटीस स्वीकारण्या-विषयी, त्यामधूनची नकारणे देऊन, नियुक्त प्राधिकार्याला विनंती करू शकेल ;

(बी) खंड (ए) नुसार विनंतीपत्र मिळाल्यानंतर, नियुक्त प्राधिकारी, नोटीसची तीन महिन्यांना कालावधी कमी करण्याची विनंती गुणवत्तेनुसार विचारात घेऊ शकेल आणि नोटीसची कालावधी कमी केल्याने कोणतीही प्रशासनिक अडचण निर्माण होणार नाही अशी त्याची खात्री पटली तर, तो नियुक्त प्राधिकारी, वित्त विभागाच्या सहमतीने, तीन महिन्यांच्या नोटीसची अट शिथिल करू शकेल ; मात्र यात अशी की, त्या शासकीय कर्मचार्याने तीन महिन्यांच्या नोटीसची कालावधी समाप्त होण्यापूर्वी नियुक्तिवेळापत्राच्या नवीन भागाच्या अंशरक्षीकरणासाठी अर्ज करता कामा नये."

(३) राध्याचा पोट-नियम (२) चा क्रमांक पोट-नियम (३) असा बदलण्यात यावा.

१४. प्रधान नियमांतील नियम ६६ मध्ये,—

(ए) पोट-नियम (१) मध्ये, "कमीत कमी" हे शब्द वगळण्यात यावेत व तो दिनांक २५ मे १९८४ पासून वगळण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

(बी) पोट-नियम (३) वगळण्यात यावा व तो दिनांक २५ मे १९८४ पासून वगळण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे.

१५. प्रधान नियमांच्या नियम ६६ नंतर खालील नियम अंतर्भूत करण्यात यावा व तो दिनांक २५ मे १९८४ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :—

"६६ ए. स्वेच्छा सेवानिवृत्तिनंतर अर्हताकारी सेवेत याव. — (१) नियम १० चा पोट-नियम (१) किंवा नियम ६५ च्या पोट-नियम (१) खालील परंतुकातील खंड

(ए), किंवा यथास्थिति, नियम ६६ च्या पोट-नियम (१) अनुसार सेवानिवृत्त होणाऱ्या शासकीय कर्मचार्याच्या हक्कित सेवानिवृत्तीच्या तारखेस असलेल्या अर्हताकारी सेवेत पात्र नसल्याने नकाराची प्रकटना कालावधीची याच करण्यात येईल ; मात्र यात अशी की, शासकीय कर्मचार्याने केलेली एकूण अर्हताकारी सेवा संहतीस यथोक्त नकारा कामा नये, आणि अशी वाढ त्याच्या नियत वयमानाच्या तारखेपुढे जाता कामा नये.

(२) नियम १० च्या पोट-नियम (४) किंवा, यथास्थिति, नियम ६५ च्या पोट-नियम (१) खालील परंतुकातील खंड (बी) अन्वये शासकीय लोकहितारतन पत्रा शासकीय कर्मचार्याला मुक्तपूर्व सेवानिवृत्त केले असेल अशा प्रकरणी, पोट-नियम (१) खालील अर्हताकारी सेवेतील पात्र यथांची वाढ, अनुक्रमे असाणार नाही."

१६. प्रधान नियमांच्या नियम ६७ मध्ये, खंड (एफ) मधील उप-खंड (एफ) आणि (ग) मध्ये, "१९८१" या आकड्याऐवजी "१९८४" हा आकडा घालण्यात यावा.

१७. प्रधान नियमांच्या नियम ७३ मध्ये, जेथे जेथे "१ (३६)" हे आकडे व कांस व "रुपये ५००" हे शब्द व आकडे यांचा उल्लेख करण्यात आला आहे तेथे तेथे, अनुक्रमे "१ (३६) (एफ)" हे आकडे व कांस आणि "रुपये २,२००" हे शब्द व आकडे घालण्यात यावेत, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

१८. प्रधान नियमांच्या नियम १०८ मध्ये, पोट-नियम (२) मध्ये "१९८१" या आकड्या-ऐवजी "१९८४" हा आकडा घालण्यात यावा.

१९. प्रधान नियमांच्या नियम ११० मध्ये,—

(एफ) पोट-नियम (१) ऐवजी खालील नियम घालण्यात यावा, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात यावा असे मानण्यात यावे :—

"(१) वहा वर्गाची अर्हताकारी सेवा पूर्ण होण्यापूर्वी नियत वयमान, पूर्ण सेवा, म्हणता किंवा भरपाई निवृत्तिवेतनावर सेवानिवृत्त होणाऱ्या शासकीय कर्मचार्याच्या मान्यतेत, सेवा

उपदानाची रक्कम ही अर्हताकारी सेवेच्या पूर्ण केलेल्या प्रत्येक सहामाही कालावधीसाठी मध्यां मुहिय्याने गेताम या दराने गणली जाईल.”

(बोन) पोट-नियम (२) मध्ये,—

(ए) खंड (ए) मध्ये, कोष्टकातील “मात्र” निवृत्तिवेतनाची कमाल मर्यादा दरमहा रु. १,५०० पर्यंत असेल” हे शब्द व आकडे वगळण्यात यावेत, व ते दिनांक ३१ मार्च १९८५ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

(बी) बरील प्रकारे कोष्टकासह सुधारित केलेल्या खंड (ए) च्या ऐवजी खालील खंड (ए) घालण्यात यावा, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :—

“(ए) या नियमांच्या तरतुदीनुसार, कमीत कमी तेहतीस वर्षांची अर्हताकारी सेवा पूर्ण केल्यानंतर नियत वयमान, पूर्ण सेवा, रुग्णता किंवा भरपाई निवृत्तिवेतनधर सेवा-निवृत्त होणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्याच्या बाबतीत, निवृत्तिवेतनाची रक्कम ही निवृत्ति-वेतनाहून वेतनाच्या पन्नास टक्के, याप्रमाणे गणण्यात येईल; मात्र ती कमाल दरमहा रुपये ४,००० या मर्यादेच्या अधीन राहिल.”

(सी) खंड (बी) मध्ये, “पन्नास रुपयाहून” या शब्दाऐवजी “तीनशे पन्नाहत्तर रुपयाहून” हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

२०. प्रधान नियमांच्या नियम १११ मध्ये,—

(ए) पोट-नियम (१) खालील परंतुकांमध्ये, “छत्तीस हजार” या शब्दाऐवजी “पन्नास हजार” हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक ३१ मार्च १९८५ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे;

(बी) बरील प्रकारे सुधारित केलेला पोट-नियम (१), आणि पोट-नियम (२) यांच्या ऐवजी खालील पोटनियम घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे :—

“(१) ज्याची पाच वर्षांची अर्हताकारी सेवा पूर्ण झाली आहे आणि जो नियम ११० अनुसार सेवा उपदान किंवा निवृत्तिवेतन यासाठी पात्र ठरला आहे अशा शासकीय कर्मचाऱ्याला, त्याच्या सेवानिवृत्तिनंतर, वेतनाच्या १६ १/२ पट इतक्या कमाल मर्यादेच्या अधीन राहून, अर्हताकारी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण सहामाही कालावधीकरिता त्याच्या वेतनाच्या एक चतुर्थांश इतके निवृत्ति उपदान दिले जाईल.

(२) शासकीय कर्मचारी सेवेत असताना मृत्यू पावला तर, त्याच्या कुटुंबाला खालील कोष्टकात नमूद केलेल्या दराने मृत्युउपदान, नियम ११२ च्या पोट-नियम (१) मध्ये वर्णविलेल्या पद्धतीने देण्यात येईल :—

अर्हताकारी सेवेचा कालावधी	मृत्यु उपदानाचा दर
(एक) एक वर्षांपेक्षा कमी	वेतनाच्या २ पट.
(दोन) १ वर्ष अगदी जास्त परंतु ५ वर्षांपेक्षा कमी	वेतनाच्या ६ पट.
(तीन) ५ वर्षे अगदी जास्त परंतु २० वर्षांपेक्षा कमी	वेतनाच्या १२ पट.
(चार) २० वर्षे किंवा त्याहून जास्त	अर्हताकारी सेवेच्या पूर्ण केलेल्या प्रत्येक सहामाही कालावधीसाठी वेतनाच्या निम्मे; मात्र वेतनाच्या ३३ पटीच्या कमाल मर्यादेत.

परंतु असे की, या नियमानुसार प्रवेय होणारी निवृत्ति उपदानाची किंवा मृत्यू उपदानाची रक्कम कोणत्याही परिस्थितीत एक लाख रुपयांहून अधिक असता कामा नये :

आणखी असे की, अंतिम-रीत्या गणना करण्यात आलेल्या निवृत्ति उपदानाच्या किंवा मृत्यू उपदानाच्या रकमेत, रुपयांमधून भागाभावा, रुपानेष्ट असेल तेव्हा त्या भागाचे पुढील पूर्ण रुपयात रुपांतर केले जाईल.

(सी) पोट-नियम (४) मध्ये, "रु. २,५००" या शब्द व आकड्याऐवजी "रु. ४,०००" हा शब्द व आकडा घालण्यात यावा, आणि तो दिनांक ३१ मार्च १९८५ पासून घालण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे;

(डी) वरील प्रकारे सुधारित केलेल्या पोट-नियम (४) च्या ऐवजी, खालील पोट-नियम घालण्यात यावा, आणि, तो दिनांक १ जानेवारी, १९८६ पासून घालण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :-

"(४) या नियमानुसार अनुश्रेय असणाऱ्या उपदानाच्या प्रयोजनार्थ वेतन हे, नियम ३ (३६) (एक) अनुसार गणण्यात येईल :

परंतु असे की, जर शासकीय कर्मचाऱ्याचे वेतन, त्याच्या सेवेच्या शेवटच्या वर्षा मधील वेतनाच्या निदर्शनास आणून देण्यात येत असेल तर, नियम ६० मध्ये निदर्शिलेले निवृत्तिवेतनाहून वेतन हेच त्याचे वेतन असल्याचे समजले जाईल."

२१. प्रधान नियमांच्या नियम ११६ मध्ये,—

(ए) पोट-नियम (१) च्या टीप खालील टीप अंतर्भूत करण्यात यावी :-

"टीप—दिनांक १ ऑक्टोबर १९७७ पासून या नियमातील तरतुदी निवृत्तिवेतनाहून आस्थापनेवरील नवे शासकीय कर्मचारी दिनांक ३१ डिसेंबर १९६३ पूर्वी सेवानिवृत्त झाले असून मृत्यू पावले त्यांना, तसेच ३१ डिसेंबर १९६३ या दिनांकाला ह्यात असलेल्या परंतु १९६४ च्या मोजनेचा निकाल न दिलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांनाही, लागू राहतील."

(बी) पोट-नियम (२) मधील, तत्कालीन, खालील तत्काल घालण्यात यावा, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :-

"तत्काल

शासकीय कर्मचाऱ्याचे वेतन	मासिक कुटूंब निवृत्तिवेतनाची रक्कम
(एक) रु. १,५०० पर्यंत	मूळ वेतनाच्या ३० टक्के, किमान रु. ३७५.
(दोन) रु. १,५०० पेक्षा जास्त परंतु रु. ३,००० पर्यंत.	मूळ वेतनाच्या २० टक्के, किमान रु. ४५०.
(तीन) रु. ३,००० पेक्षा जास्त	मूळ वेतनाच्या १५ टक्के, किमान रु. ६०० व कमाल रु. १२००.

(सी) पोट-नियम (१०) मध्ये,—

(एक) खंड (ए) मध्ये, उपखंड (एक) व (दोन) मध्ये, "पाचशे रुपयांपर्यंत" या शब्दाऐवजी "दोन हजार चारशे रुपयांपर्यंत" हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे ;

(दोन) खंड (बी) मध्ये, "दोनशे पन्नास रुपयांपर्यंत" या शब्दाऐवजी "एक हजार दोनशे रुपयांपर्यंत" हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे ;

(डी) पोट-नियम (१४) मध्ये,—

(एक) खंड (सी) नंतर खालील खंड घालण्यात यावा :-

"(डी) पोट-नियम (५) खालील परंतुलात नमूद केल्याप्रमाणे जेव्हा अपत्यामध्ये त्याला/तिला उपजिविका करण्यास असमर्थ करणारी निकळीपता अभिव्यक्त होईल तेव्हा,

पुराव्यावाखल जिल्हा शल्य चिकित्सकाकडून कमी दर्जा नसणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या प्रमाण-पत्रासह, ती पोस्ट कार्यालय प्रमुखाच्या/लेखा अधिकाऱ्याच्या निदर्शनास आणण्यात यावी. कार्यालय प्रमुख/लेखा अधिकारी ही बाब नमुना ३ मध्ये नमूद करील. ज्यावेळी गुठ्ठल निवृत्तिवेतन देण्याची मागणी येईल त्यावेळी, अपत्याचा कायदेशीर पालक अपत्यामध्ये अद्याप शारीरिक विकलांगता असल्याच्या पुराव्यावाखल जिल्हा शल्य चिकित्सकाकडून कमी दर्जा नसणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या तशीच प्रमाणपत्रा-सह, अर्ज करील.”;

(योन) खंड (डी) आणि (ई) यांना अनुक्रमे (ई) आणि (एफ) असे अनुक्रमीक देण्यात यावेत;

(इ) पोटनियम (१६) च्या, खंड (सी) मधील, उपखंड (एक) मध्ये, "९(३६)" या आकड्यां व कंसाऐवजी "९ (३६) (एक)" हे आकडे व कंसा घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

२२. प्रधान नियमांच्या नियम १२२ मध्ये, "भाग-एक" या शब्दानंतर "आणि भाग-तीन" हे शब्द घालण्यात यावेत.

२३. प्रधान नियमांच्या नियम १२३ मध्ये, पोट-नियम (४) नंतर, खालील पोट-नियम घालण्यात यावा, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :—

"(५) कार्यालय प्रमुख, परिशिष्ट-५ मधील नमुना ६ च्या भाग-तीन मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यात, निवृत्तिवेतन परिगणना पत्रक, तीन प्रतीत, तयार करील आणि हे प्रमाणित करून निवृत्तिवेतनाच्या प्रकरणासोबत लेखापरिक्षा अधिकाऱ्याकडे पाठविल."

२४. प्रधान नियमांच्या नियम १२६ च्या, पोट-नियम (६) मधील खंड (ए) मध्ये, "प्रदान चालू राहणार नाही." या शब्दानंतर खालील मजकूर घालण्यात यावा :—

"शासकीय कर्मचाऱ्याच्या सेवानिवृत्तिच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत लेखापरिक्षा अधिकाऱ्याकडून त्याचे अंतिम निवृत्तिवेतन निर्धारित करून घेणे शक्य नसेल अशा प्रकरणी, तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाच्या प्रदानाच्या सहा महिन्यांच्या कालावधी, कार्यालय प्रमुख, लेखापरिक्षा अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने, आणखी सहा महिन्यांनी वाढवील."

२५. प्रधान नियमांच्या नियम १२७ च्या, पोटनियम (१) मधील, खंड (ए) मध्ये, "निवृत्ति-वेतन प्रदान आदेश देईल." या शब्दानंतर खालील मजकूर घालण्यात यावा :—

"कार्यालय प्रमुखाने प्रमाणित केलेल्या नमुना ६ च्या भाग-तीन मधील निवृत्तिवेतन परिगणना पत्रकावर तो प्रतिस्वाक्षरी करील. कार्यालय प्रमुखाकडून प्राप्त झालेल्या त्याच्या तीन प्रतींपैकी एक प्रत तो ठेवून घेईल, आणि दुसऱ्या प्रतीवर आपली प्रतिस्वाक्षरी करून ती निवृत्तिवेतनधारकास निवृत्तिवेतन प्रदान आदेशाबरोबर पाठवील. प्रतिस्वाक्षरी केलेली निवृत्तिवेतन परिगणना पत्रकाची प्रमाणित केलेली शिसरी प्रत संबंधित कोषागार अधिकाऱ्याकडे त्याच्या अभिलेखात ठेवण्यासाठी पाठवील."

२६. प्रधान नियमांच्या नियम १२९ मध्ये,---

(ए) पोट-नियम (१) मधील परंतुवाक्येवजी खालील परंतुके घालण्यात यावीत, आणि ती दिनांक १ मे १९८६ पासून घालण्यात आली आहेत असे मानण्यात यावे :—

"परंतु असे की, या प्रकरणात नेमून दिलेल्या कार्यपद्धतीचे पालन करण्यात शासकीय कर्मचाऱ्याने कसूर केल्यामुळे उपदान प्रदान करण्यात विलंब झालेला असल्यास व्यज देण होणार नाही :

आणखी असे की, ज्या प्रकरणी तात्पुरते उपदान मंजूर करण्यात आले असेल त्या प्रकरणावर व्याज देय होणार नाही ;

(बी) पोट-नियम (२) मध्ये, " विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या उपदानाच्या प्रत्येक प्रकरणावर संबंधित प्रशासकीय विभाग स्वाधिकारे विचार करील " या शब्दांऐवजी " निवृत्ति-वेतनाधारकाचा अर्ज प्राप्त झाल्यावर मंत्रालयातील संबंधित प्रशासकीय विभाग व्याज देण्याबाबतच्या विनंतीवर विचार करील, " हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक १ मे १९८६ पासून घातले जावेत असे मानण्यात यावे ;

(सी) पोटनियम (४) मध्ये, " त्यांचेविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करील. " या शब्दांऐवजी " त्यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करील आणि उपदान प्रदानाचे विलंबास जबाबदार असल्याचे आढळून आलेल्या अधिकाऱ्यांसहित, शासकीय कर्मचाऱ्यांकडून किंवा कर्मचाऱ्यांकडून देय झालेल्या व्याजाची रक्कम मगूल करील. " हे शब्द घालण्यात यावेत, आणि ते दिनांक १ मे १९८६ पासून घालण्यात आले जावेत असे मानण्यात यावे.

२७. प्रधान नियमांच्या नियम १२९ए नंतर, खालील नियम अंतर्भूत करण्यात यावा, आणि तो दिनांक १ ऑगस्ट १९८६ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :—

" १२९ बी—विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या निवृत्तिवेतनावर व्याज.— (१) जर निवृत्तिवेतनाचे प्रदान ते देय झाल्याच्या सारखेपासून सहा महिन्यांनंतर प्राधिकृत करण्यात आले असेल आणि रक्कम प्रदान करण्यातील विलंब हा प्रशासनिक चुकीमुळे झाला असे स्पष्टपणे प्रस्थापित झाले असेल तर, निवृत्तिवेतनाच्या रकमेवर सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीसाठी दर्याल १० टक्के दराने व्याज देण्यात येईल ;

परंतु असे की, या प्रकरणात नेमून दिलेल्या कार्यपद्धतीने पालन करण्यात आलेल्या प्रशासकीय कर्मचाऱ्यांचे कसूर केल्यामुळे निवृत्तिवेतनाचे प्रदान करण्यात विलंब झालेला असल्यास, व्याज देय होणार नाही :

आणखी असे की, ज्या कालावधीसाठी तात्पुरते निवृत्तिवेतन प्रदान करण्यात आले असेल त्या कालावधीसाठी व्याज देय होणार नाही. ज्या शासकीय कर्मचाऱ्याला तात्पुरते निवृत्तिवेतन मंजूर केले असेल त्या प्रकरणी, तात्पुरत्या निवृत्तिवेतनाचे प्रदान बंद झाल्यानंतर सहा महिन्यांचा कालावधी उकटल्यापासून अंतिम निवृत्तिवेतन प्राधिकृत करेपर्यंतच्या कालावधीसाठी विहित तरतुदीनुसार व्याज देण्यात येईल.

(२) निवृत्तिवेतनाधारकाचा अर्ज प्राप्त झाल्यावर मंत्रालयातील संबंधित प्रशासकीय विभाग व्याज देण्याबाबतच्या विनंतीवर विचार करील, आणि निवृत्तिवेतन प्रदान करण्यातील विलंब हा प्रशासनिक चुकीमुळे झाला याबद्दल विभागाची खात्री झाली असेल तर, तो विभाग व्याज प्रदान करण्यासाठी वित्त विभागाकडे शिफारस करील.

(३) विभागाने पोट-नियम (२) अनुसार केलेली शिफारस वित्त विभागाने स्वीकारल्यास संबंधित विभाग व्याज प्रदान करण्याकरिता शासनाची मंजूरी देईल.

(४) वित्त विभागाच्या संमतीने जेथे व्याजाचे प्रदान प्राधिकृत करण्यात आले असेल अशा पत्रे प्रकरणात, संबंधित विभाग जबाबदारी निश्चित करून निवृत्तिवेतन प्रदानाचे विलंबास जबाबदार असल्याचे आढळून आलेल्या संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्यांविरुद्ध अथवा कर्मचाऱ्यांविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करील आणि निवृत्तिवेतन प्रदानाचे विलंबास जबाबदार असल्याचे आढळून आलेल्या अधिकाऱ्यांसहित, शासकीय कर्मचाऱ्यांकडून किंवा कर्मचाऱ्यांकडून देय झालेल्या व्याजाची रक्कम मगूल करील.

(५) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या सेवानिवृत्तीनंतर देण्यात आलेल्या शासनाच्या निर्णयाना परिणाम म्हणून, त्याला त्याच्या सेवानिवृत्तीनंतर प्रगोदराने प्रदान करण्यात आलेल्या निवृत्ति-वेतनाच्या रकमेत—

(ए) अगोदरच प्रदान करण्यात आलेले निवृत्तिवेतन ज्या वेतनावर निवृत्तीसत करण्यात आले त्यावेळा जारत वेतन देण्यात आल्यामुळे, किंवा

(बी) संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेपूर्वीच्या दिनांकापासून या नियमांच्या तरतुदीचे शिथिलीकरण करण्यात आल्यामुळे;

जर वाढ झाली तर, निवृत्तिवेतनाच्या भकवाकीवर ब्याज दिले जाणार नाही."

२८. प्रधान नियमांच्या नियम १३४ नंतर खालील नियम अंतर्भूत करण्यात यावा :—

"१३४ ए.—जावा बिस्वा गेलेल्या रकमेची वसुली व समायोजन.—जो सेवानिवृत्त झालेला आहे किंवा ज्याला सेवानिवृत्त होण्यास परवानगी देण्यात आलेली आहे अशा शासकीय कर्मचाऱ्यास, सेवानिवृत्तानंतरच्या पुनर्नियुक्तीवरील कालावधीसह त्याच्या सेवेच्या कालावधीत, जर कोणत्याही कारणास्तव जावा रक्कम देण्यात आलेली आहे असे आढळले तर, किंवा जर निवृत्तिवेतनधारकाकडून अशा कालावधीतील काही रक्कम येणे आहे आणि जी रक्कम त्याने भरलेली नाही किंवा त्यानेकडून वसूल करण्यात आली नाही असे आढळले तर, अशी जावा दिली गेलेली रक्कम किंवा येणे असलेली रक्कम त्याला मंजूर करण्यात आलेल्या निवृत्तिवेतनासून वसूल करण्यात येईल :

परंतु असे की, ती रक्कम त्याचेकडून का वसूल करण्यात येऊ नये याबाबतचे कारण वर्षाविषयासाठी निवृत्तिवेतनधारकास शासन बाजवी संधी देईल :

आणखी असे की, निवृत्तिवेतनधारकाकडून येणे असलेली रक्कम हप्त्यांमध्ये वसूल करण्यात येईल, जेणेकरून निवृत्तिवेतनाची रक्कम शासनाने ठरवून दिलेल्या किमान रकमेपेक्षा कमी केली जाणार नाही."

२९. प्रधान नियमांच्या नियम १३८ मधील खंड (बी) मध्ये,—

(ए) उप-खंड (एक) ऐवजी पुढील मजकूर घालण्यात यावा, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घातला आहे असे मानण्यात यावे :—

"(एक) मृत शासकीय कर्मचाऱ्याच्या मृत्यूच्या तारखेत, त्याची पांच वर्षांहून अधिक परंतु वीस वर्षांहून कमी अर्हताकारी सेवा झाली असेल, आणि कार्यालय प्रमुखाने खंड (ए) अनुसार शेवटच्या पांच वर्षांच्या सेवेची पडताळणी केली असेल व ती मान्य करण्यात आली असेल तर, मृत्यु उपदानाची रक्कम, नियम १११ च्या पोट-नियम (२) खालील कोष्टका-मधील नाव (तीन) मध्ये वर्षाविषयात आल्याप्रमाणे कर्मचाऱ्याच्या वेतनाच्या १२ पट रकमेएवढी असेल. पडताळणी केलेली व मान्य केलेली सेवा पांच वर्षांच्या अर्हताकारी सेवेपेक्षा कमी असेल तेव्हा मृत्यु उपदानाची रक्कम ही, नियम १११ च्या पोट-नियम (२) खालील कोष्टकामधील नाव (एक), अगर यथास्थिति, नाव क्रमांक (दोन) मध्ये वर्षाविषयात आल्याप्रमाणे असेल." ;

(बी) उप-खंड (दोन) मध्ये "चोविस वर्षांपेक्षा" या शब्दाऐवजी "वीस वर्षांपेक्षा" हे शब्द घालण्यात यावेत.

३०. प्रधान नियमांच्या नियम १४४ च्या पोट-नियम (२) च्या खंड (ए) मधील, उपखंड (दोन) मध्ये, "अर्ज" या शब्दाऐवजी "नमुना १२ मध्ये मागणी" हे शब्द घालण्यात यावेत.

३१. प्रधान नियमांच्या नियम १६३ मध्ये,—

(ए) पोट-नियम (१) मध्ये,—

(एक) "महाराष्ट्र नागरी सेवेचा (कार्यकारी शाखा, वरिष्ठ स्तर)" या शब्द व कंसाऐवजी "महाराष्ट्र नागरी सेवेचा (कार्यकारी शाखा), वरिष्ठ स्तर" हे शब्द व कंस घालण्यात यावेत.

(दोन) "रुपये १,५००" या शब्द व आकड्याऐवजी "रुपये ४,०००" हे शब्द व आकडा घालण्यात यावा.

(तीन) "अशी मोकरी रबीकरिण्यासाठी त्याला" या शब्दांमार्फत "नमुना २३ अर्ज सादर करून" हे शब्द घालण्यात यावेत.

(बी) पोट-नियम (२) मध्ये, "निवृत्तितेजभास्काने नमुना २३ मध्ये अर्ज केल्यानंतर" या शब्दांपेवजी "पोट-नियम (१) अनुसार अर्ज केल्यानंतर" हे शब्द, कांस व आकडा घालण्यात यावेत.

(सी) पोट-नियम (४) मध्ये,—

(एक) "पोट-नियम (३)" या शब्द, कांस व आकडा घाएवजी "पोट-नियम (१)" हा शब्द, कांस व आकडा घालण्यात यावेत.

(दोन) खालील परंतुक शेवटी अंतर्भूत करण्यात यावे :—

"परंतु असे की, ज्या प्रकरणी अर्जदाराने सद्ये अथवा अपुरी माहिती पुरविली असेल आणि त्यामुळे शासनाला त्याच्याकडून आणखी खुलारा किंवा माहिती मागविणे आवश्यक होईल, त्या प्रकरणात साठ विवसांचा कोलानधी हा अर्जदाराने माहितीतील दोष दूर केल्याच्या अथवा पूर्ण माहिती पुरविल्याच्या दिनांकापासून मोजण्यात येईल."

३२. प्रधान नियमांच्या नियम १६४ मधील, पोट-नियम (२) मध्ये, "दरमहा रु. १,५००" या शब्द व आकडा घाएवजी "दरमहा रुपये ४,०००" हे शब्द व आकडा घालण्यात यावा.

३३. प्रधान नियमांच्या खालील नियम व परिशिष्टांमध्ये "मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान" या शब्दांपेवजी "सेवानिवृत्ति उपदान/मृत्यू उपदान" हे शब्द घालण्यात यावेत :—

१. नियम १०८—शीर्षक ;
२. नियम १०८, पोट-नियम (१) ;
३. नियम १११—शीर्षक ;
४. नियम ११४—शीर्षक आणि भजकूर ;
५. नियम ११५, पोट-नियम (१) ;
६. परिशिष्ट-पाच, नमुना १—शीर्षक ;
७. परिशिष्ट-पाच, नमुना २—शीर्षक ;
८. परिशिष्ट-पाच, नमुना ६, भाग-एक, बाब-२५.

३४. प्रधान नियमांच्या खालील नियम व परिशिष्टांमध्ये "मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान" या शब्दांपेवजी "सेवानिवृत्ति उपदान" हे शब्द घालण्यात यावेत :—

१. नियम ३९, पोट-नियम (१), खंड (बी), उप-खंड (तीन) आणि त्याखालील परंतुक ;
२. नियम ३९, पोट-नियम (३) ;
३. नियम ६६, पोट-नियम (६) ;
४. नियम ६७ मध्ये जेथे जेथे असेल तेथे तेथे ;
५. नियम १११, पोट-नियम (१), खंड (ए) आणि (बी) ;
६. नियम १११, पोट-नियम (३) ;
७. नियम १२६, पोट-नियम (३) ;
८. नियम १३२, पोट-नियम (२) ;
९. नियम १३४, पोट-नियम (३) ;
१०. परिशिष्ट-पाच, नमुना ६, भाग-एक, बाब २१ ;
११. परिशिष्ट-पाच, नमुना ७, परिच्छेद २ आणि ६ ;
१२. परिशिष्ट-पाच, नमुना २०, बाब ८.

प्रधान नियमांच्या खालील नियम म. परिशिष्टाप्रमाणे "मृत्यु-नि-सेवाविपुलित उपभाग" या एवजी "मृत्यु उपदान" हे शब्द घालण्यात यावेत —

१. नियम ३९, पोट-नियम (५);
२. प्रकरणा-वाकरी-शीर्षक;
३. नियम १३६-शीर्षक;
४. नियम १३६, पोट-नियम (१);
५. नियम १३६, पोट-नियम (२), खंड (ए);
६. नियम १३७, पोट-नियम (२), खंड (ए);
७. नियम १३७, पोट-नियम (३);
८. नियम १३८, खंड (बी)-शीर्षक;
९. नियम १३८, खंड (बी), उपखंड (एक) आणि (दोन);
१०. नियम १४२, पोट-नियम (१), खंड (एक);
११. नियम १४२, पोट-नियम (१), खंड (एक), बाब-७, उपबाब (डी);
१२. नियम १४२, पोट-नियम (१), खंड (दोन);
१३. नियम १४२, पोट-नियम (१), खंड (पाच), (सहा) आणि (सात);
१४. नियम १४३, पोट-नियम (१), खंड (आठ);
१५. नियम १४२, पोट-नियम (२);
१६. नियम १४३-शीर्षक;
१७. नियम १४३, पोटनियम (१) आणि (२);
१८. परिशिष्ट-पाच, नमुना ८-शीर्षक;
१९. परिशिष्ट-पाच, नमुना ८-विषय;
२०. परिशिष्ट-पाच, नमुना ८-परिच्छेद १;
२१. परिशिष्ट-पाच, नमुना ९-शीर्षक;
२२. परिशिष्ट-पाच, नमुना ९-विषय;
२३. परिशिष्ट-पाच, नमुना ९, परिच्छेद १;
२४. परिशिष्ट-पाच, नमुना १०-शीर्षक;
२५. परिशिष्ट-पाच, नमुना १६-शीर्षक;
२६. परिशिष्ट-पाच, नमुना १६, भाग-एक, उपविभाग १, बाबी १४ (एक) आणि (चार), १५ (एक), १६, १८ (ए) आणि (बी), २३ (दोन), २५ आणि २७;
२७. परिशिष्ट-पाच, नमुना १६, भाग दोन, उपविभाग-१, बाबी १ (एक) आणि ६;
२८. परिशिष्ट-पाच, नमुना १७-शीर्षक;
२९. परिशिष्ट-पाच, नमुना १७-नियम;
३०. परिशिष्ट-पाच, नमुना १७, परिच्छेद १, २ आणि ४;
३१. परिशिष्ट-पाच, नमुना २६, बाब १२.

१६. प्रधान नियमांच्या परिशिष्ट-पत्र मध्ये, अनुक्रमांक १ आणि त्यासमोरील शब्द खालील मजकूर वगळण्यात यावा आणि तो दिनांक १ ऑक्टोबर, १९८७ पासून वगळण्यात यावा असे मानण्यात यावे; आणि राखणाऱ्या अनुक्रमांक "२" हा अनुक्रमांक "१" असा बदलण्यात यावा.

१७. प्रधान नियमांच्या परिशिष्ट-पत्र मध्ये, नियम २ मध्ये, "नियम ३० खालील पुढील परंतुकात विनिर्दिष्ट केलेल्या कर्मचाऱ्यांव्यतिरिक्त" हे शब्द "जो अस्थायी कर्मचारी—" या शब्दांच्या अगोदर घालण्यात यावेत, आणि तो दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे.

१८. प्रधान नियमांच्या परिशिष्ट पत्र मध्ये,—

(ए) मनुष्य ६ च्या भाग दोन नंतर खालील भाग अंतर्भूत करण्यात यावा, आणि तो भाग दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून अंतर्भूत करण्यात आला आहे असे मानण्यात यावे :—

" भाग तीन

निवृत्तिवेतन परिगणना पत्रक

१. नाव :
२. सेवानिवृत्तीच्या वेळी धारण केलेल्या पदाचे पदनाम :
३. अखेरीस काम करीत असलेले वर्ग/विभाग :
४. जन्मतारीख (अक्षरी व अंकी) :
५. नियत चयमानाची/सेवानिवृत्तीची तारीख :
६. ज्या नियमांप्रमाणे निवृत्तिवेतन निश्चित करण्यात आले तो नियम :
७. निवृत्तिवेतनासाठी अर्हतासारी सेवेचा कालावधी :

खालील गोष्टी वेगळ्या दाखवाव्यात :—

(एक) अर्हतासारी सेवेतील भर, उदा. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ च्या नियम ५३ अनुसार, आणि

(दोन) अर्हतासारी सेवेचा कालावधी अनर्हतासारी म्हणून धरण्याची कारणे प्रत्येकाच्या समोर द्यावानीत.

८. सेवानिवृत्तीच्या/नियत चयमानाच्या समतुल्यीच्या पद्धती मध्ये/मिळविलेले वेतन (वेतन श्रेणीसह) :

९. ज्यावर निवृत्तिवेतन निश्चित करण्यात आले त्या निवृत्तिवेतनाहून वेतनाची परिगणना :

१०. निवृत्तिवेतन न कुटुंब निवृत्तिवेतनाची एकूण अनुसूच्य रक्कम :

११. निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकरणाचा संपूर्ण —

(एक) अंशराशीकरण केलेल्या मासिक निवृत्तिवेतनाच्या टक्केवारीची रक्कम ; आणि

(दोन) निवृत्तिवेतनाच्या अंशराशीकृत मूल्याची प्राधिकृत रक्कम :

१२. सेवानिवृत्ति उपदानाची परिगणना :

१३. सेवानिवृत्ति उपदानाची रक्कम :

१४. अभिप्राय :

टीप.—परिगणना पत्रक नीचे प्रतीत न्याय करायचे न लेखा परीक्षा अधिकाऱ्यांकडे पाठविण्यापूर्वी त्याच्या तळाशी तो प्रमाणित करावे."

(बी) नमुना २३ मध्ये,—

(ए) अनुक्रमांक ७ मध्ये,—

(एक) नाम (ए) ऐवजी पुढील नाम अंतर्भूत करण्यात यावी :—

" (ए) (एक) व्यवसाय संस्था/कंपनी/सहकारी संस्था इत्यादींचे नाव.

(दोन) त्या व्यवसाय संस्था/कंपनी/सहकारी संस्था इत्यादींकडून निर्माण केली जाणारी उत्पादने, किंवा त्या व्यवसाय संस्था इत्यादींकडून केला जाणारा व्यापाराचा प्रकार; "

(दोन) नाम (ई) मध्ये पुढील गजकूर अंतर्भूत करण्यात यावी :—

" (परीमाणपत्रातील जाहिरातीचे काढणे, आणि अगत्यात, नियुक्तिच्या दिनांकाची प्रत जोडावी). "

(तीस) नाम (एक) नंतर, पुढील नाम अंतर्भूत करण्यात यावी :—

" (आय) व्यवसाय सुरू करण्याचे प्रस्तावित असल्यास—

(ए) व्यवसायाच्या क्षेत्रातील व्यवसायिका अहंता ;

(बी) प्रस्तावित व्यवसायाचे स्वरूप ;

यांना उल्लेख करावा. "

(ती) अनुक्रमांक ८ नंतर, पुढील नाम अंतर्भूत करण्यात यावी :—

" ९. निवेदन

वा द्वारे ती असे निवेदन करतो की,—

(एक) ती जी सोकारी करण्याचे प्रस्तावित केले आहे त्यामुळे माझा शासनाबरोबर संपर्क उभयव-
णार नाही;

(दोन) माझे शासनाकडील पूर्वीचे कार्यालयीन स्थान किंवा ज्ञान किंवा अनुभव ही, माझ्या
प्रस्तावित नियोजनाला गैरवाजवी फायदा मिळवून देतील अशा रीतीने वापरली जाणारी माझी
वाणिज्यिक कर्तव्ये असणार नाहीत;

(तीस) माझ्या वाणिज्यिक कर्तव्यांमध्ये शासनाच्या विभागांबरोबर संपर्क अथवा नाराय अंतर्भूत
असणार नाही.

(सी) नमुना ३० व ३१ ऐगजी खालील नमुने घालण्यात यावेत, आणि ते नमुने २५ ते १९८४ पासून घालण्यात आले आहेत असे मानण्यात यावे :—

नमुना ३०

[नियम १० (४) (ए) (एक) आणि (दोन) पहा]

राजपत्रित शासकीय कर्मचार्यांच्या भुवत्पूर्व रोवानिवृत्तिसाठी नोटिशीचा नमुना

क्रमांक :

महाराष्ट्र शासन,

..... विभाग/कार्यालय

दिनांक :

नोटीस

ज्याअर्थी महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १० खालील पोट-नियम (४) खंड (ए) उपखंड (एक) व (दोन) अन्वये समुचित प्राधिकार्याला, एखाद्या राजपत्रित शासकीय कर्मचारी—

(एक) परतीस वर्षे नयाचा होण्यापूर्वी भारतातील कोणत्याही शासनाच्या सेवेत प्रविष्ट झाला असेल तर तो पन्नास वर्षे नयाचा झाल्यानंतर;

(दोन) इतर कोणत्याही बाबतीत, तो पंचावन्न वर्षे नयाचा झाल्यानंतर; लोकहिताच्या दृष्टीने त्यास रोवानिवृत्त करावे असे त्या प्राधिकार्याचे मत असेल तर, त्या कर्मचार्याला तीन महिने पत्रवार्ता भुवत्तीची देण्याची मंत्रीमंडळास रोवानिवृत्त करण्याचा पूर्ण अधिकार आहे; (१५)

आणि ज्याअर्थी, राजपत्रित शासकीय कर्मचारी श्री.*..... वर्षे नयाचे झाले आहेत; ..... विभाग/कार्यालय हे आता (१).....

आणि ज्याअर्थी, लोकहिताच्या दृष्टीने सवरू श्री.*..... यांना रोवानिवृत्त करणे असे (समुचित प्राधिकारी)..... यांचे मत आहे;

* येथे नाव व पदनाम नमूद करावे.

(१) येथे राख्याचे वय पूर्ण वर्गात नमूद करावे.

रमाअर्षी आसा, महाराष्ट्र मागरी सेवा (नियुतिमेत) नियम, १९८२ मधील नियम १० च्या
*पोट-नियम (४) खंड (ए) (एक)

*पोट-नियम (४) खंड (ए) (दोन)

अनुसार ..... (समुचित प्राधिकारी) याद्वारे
श्री. .... यांना अशी नोटीस देत आहेत की,
श्री. .... हे/ह्या (†) दिनांक ..... किंवा
ही नोटीस त्यांच्यावर बजावल्याच्या दिनांकापासून सुरू होणारा तीन महिन्यांचा कालावधी
संपण्याच्या लगतनंतरचा दिनांक, यापेकी जो नंतरचा असेल त्या दिनांकाला शासकीय सेवेतून निवृत्त
बाले असे ठरेल.

†† महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही: .....

पदनाम: .....

श्री. ....

यांस

*लाभू नसेल ते खोशाने.

† नोटीस काढण्याच्या दिनांकापासून मोजलेला तीन महिन्यांचा नोटिफीका कालावधी समाप्त
बाल्याच्या दिनांकानंतरचा दिनांक येथे लिहावा.

†† "समुचित प्राधिकारी" शासनातून अन्य कोणी असेल तेथे हा मजकूर तमळावा.

टीप.—जेथे "समुचित प्राधिकारी" हा शासनातून अन्य कोणी असेल तेथे अशा प्राधिकार्याने
नोटिफीकर रगत: सही केली पाहिजे. अशा प्राधिकार्याच्या दुय्यम अधिकार्याने सही करता काय
नये.

[नियम १०(४) (बी) पहा]

अराजकपक्षित शासकीय कार्यवाह्याच्या मुदतपूर्व सेवानिवृत्तिसाठी नोटीसीचा नमूना

जमातः .....

महाराष्ट्र शासन .....

विभाग/कार्यालय .....

दिनांकः .....

नोटीस

जमाअर्धी, राज्याच्या वर्ग तीनमधील निवृत्तिवेतनाहून असलेले किंवा निवृत्तिवेतनाहून गतलेले पय धारण करणाऱ्या शासकीय कार्यवाह्याला, तो पंचायत वर्ग येथे येथे शासनांतर्गत लोकहिताच्या दृष्टीने सेवानिवृत्त करणे असे समुचित प्राधिकार्याने मत ठरले तर त्या कार्यवाह्याला तीन महिने एवढ्या मुदतीची लेखी नोटीस देऊन सेवानिवृत्त करण्याचा, अशा प्राधिकार्याला महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १० च्या पोट-नियम (४) खंड (बी) अन्वये पूर्ण अधिकार आहे ;

आणि जमाअर्धी, राज्य शासनाचे वर्गतीन मधील पद धारण करणारे शासकीय कार्यवाही

* श्री. .... विभाग/कार्यालय .....

हे ..... वर्षे येथे कामे करत आहेत ;

आणि जमाअर्धी, लोकहिताच्या दृष्टीने सदरहू श्री. .... यांना
सेवानिवृत्त करणे असे ..... (समुचित प्राधिकारी) यांचे मत आहे ;

त्याअर्धी आता, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १० च्या
पोट-नियम (४) खंड (बी) अनुसार ..... (समुचित प्राधिकारी) हे,

याद्वारे श्री. .... यांना अशी नोटीस देत आहेत की,

सदरहू श्री. .... हे, दिनांक १९ .....

किंवा ही नोटीस नजारातल्या दिनांकापासून सुरू होणारा तीन महिन्यांचा कालावधी संपल्याच्या

लगतनंतरचा दिनांक, यापैकी जो नंतरचा असेल त्या दिनांकाला शासकीय सेनेच्या मिळत झाले असे ठरेल.

†† महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व यापाने,

सही .....

पदनाम .....

श्री. ....

यांस

*येथे नाव व पदनाम नमूद करावे.

†येथे सध्याचे वय पूर्ण वर्षात नमूद करावे.

Δ नोटीस काढण्याच्या दिनांकापासून मोजलेला तीन महिन्यांच्या नोटिशीचा कालावधी समाप्त झाल्याच्या दिनांकानंतरचा दिनांक येथे लिहावा.

†† "समुचित प्राधिकारी" शासनाहून अन्य कोणी असेल तेथे हा मजकूर समजावा.

टीप.—जेथे "समुचित प्राधिकारी" हा शासनाहून अन्य कोणी असेल तेथे अशा प्राधिकाऱ्याने नोटिशीवर स्वतः सही केली पाहिजे. अशा प्राधिकाऱ्याच्या दुय्यम अधिकाऱ्याने सही करता कामा नये.

(डी) नमुना ३१ नंतर खालील नमुना घालण्यात यावा:—

“ नमुना ३२

[नियम ६५ (१) (बी) पहा]

शासकीय कर्मचार्यांच्या गुणवत्तापूर्ण सेवानिवृत्तीसाठी नोटीशीचा नमुना

क्रमांक :

महाराष्ट्र शासन

विभाग/कार्यालय,

दिनांक:

नोटीस

ज्याअर्थी, राज्याच्या वर्ग तीनमधील निवृत्तिवेतनाहून असलेले किंवा निवृत्तिवेतनाहून नसलेले पद धारण करणाऱ्या शासकीय कर्मचार्याला, त्याची तीस वर्षांची अहंताकारी सेवा झाल्यानंतर लोक-हिताच्या दृष्टीने सेवानिवृत्त करावे असे नियुक्त प्राधिकार्याचे मत असेल तर त्या कर्मचार्याला तीन महिने एवढ्या मुदतीची लेखी नोटीस देऊन सेवानिवृत्त करण्याचा, अशा प्राधिकार्याला महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६५ च्या पोट-नियम (१) खंड (बी) खालील परंतुकान्वये पूर्ण अधिकार आहे;

आणि ज्याअर्थी, राज्य शासनाचे पद धारण करणारे शासकीय कर्मचारी श्री.* .....
..... विभाग/कार्यालय १९८१

तीस वर्षांची अहंताकारी सेवा पूर्ण केली आहे;

आणि ज्याअर्थी, लोकहिताच्या दृष्टीने सदर श्री.* .....
यांना सेवानिवृत्त करावे असे ..... (नियुक्त प्राधिकारी)
यांचे मत आहे;

त्याअर्थी आता, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ६५ च्या पोट-नियम (१) मंड (बी) खालील परंतुकानुसार ..... (नियुक्त प्राधिकारी),
हे, याद्वारे श्री. .... यांना अशी नोटीस देत आहेत की,
सदर श्री. .... हे, दिनांक (१) १९

किंवा ही नोटीस वजावल्याच्या दिनांकपासून सुरू होणारा तीन महिन्यांचा कालावधी संपण्याच्या
लगतनंतरचा दिनांक, यापैकी जो नंतरचा असेल त्या दिनांकाला शासकीय सेवेमधून निवृत्त झाले
थारो ठरेल.

†† महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या
आदेशानुसार व नावाने,

सही .....

पदनाम .....

श्री. ....
..... यांस

* येथे नाव व पदनाम नमूद करावे.

† नोटीस वजावल्याच्या दिनांकपासून मोजलेला तीन महिन्यांच्या नोटीशीचा कालावधी संपण्या
झाल्याच्या दिनांकानंतरचा दिनांक यथे लिहावा.

†† "समुचित प्राधिकारी" शासनाहून अन्य कोणी असेल तेथे हा मजगूर बगळावा.

टीप.—जेथे "समुचित प्राधिकारी" हा शासनाहून अन्य कोणी असेल तेथे अशा प्राधिकाऱ्याने
नोटीशीवर स्वतः सही केली पाहिजे. अशा प्राधिकाऱ्याच्या दुय्यम अधिकाऱ्याने सही करता
नामा नये."

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

मि. व. राजगोपालन,
शासनाचे प्रधान सचिव.

प्रति :-

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १, महाराष्ट्र,
मुंबई (८० प्रती),

महालेखापाल (लेखा परीक्षा) १, महाराष्ट्र, मुंबई (८० प्रती),

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) २, महाराष्ट्र, नागपूर (४० प्रती),

महालेखापाल (लेखा परीक्षा) २, महाराष्ट्र, नागपूर (४० प्रती),

अधिवान व लेखा अधिकारी, मुंबई (४० प्रती),

निवारी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई (५ प्रती),

मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई,

राज्यपालांचे सचिव,

मुळा गट्यांचे सचिव,

सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव,

सर्व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक,

*प्रबंधक, मूल न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

*प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,

*प्रबंधक, लोक आयुक्त व उग लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,

*सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,

*सचिव, महाराष्ट्र विधानांडळ सचिवालय, मुंबई,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

मंत्रालयातील सर्व विभाग,

मंत्रालयाच्या निरनिराळ्या विभागांच्या अधीन असलेल्या सर्व विभागांचे व कार्यालयांचे प्रमुख,

वित्त विभागातील सर्व कार्यासने (ग्रंथपाल ५ प्रती),

निवड नस्ती, कार्यासन सेवा-४.

*पलान्वये

FINANCE DEPARTMENT

Mantralaya, Bombay 400 032, dated the 5th May 1990.

CONSTITUTION OF INDIA.

No. PEN. 1088/1167/SER-4.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules further to amend the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, namely :—

1. These rules may be called the Maharashtra Civil Services (Pension) (Second Amendment) Rules, 1990.

2. In the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982 (hereinafter referred to as "the principal rules"), in rule 6, in sub-rule (2), in the proviso, for the words and figures "or rule 64" the words, brackets and figures "or sub-rule (1) of rule 65 or rule 66," shall be substituted.

3. After rule 6 of the principal rules, the following rule shall be inserted, namely:—

"6A.—Manner of payment of arrears of pension or family pension or dearness relief.—Notwithstanding anything contained in these rules the arrears of pension ~~or family pension~~ or family pension and dearness relief payable thereon on account of revision of pension or family pension to which any pensioner or family pensioner may be entitled in respect of any period under these rules shall be paid either in cash or by crediting the entire amount in the National Savings Scrips or partly in cash and partly by crediting in the National Savings Scrips, as the Government may from time to time, by order, determine in this behalf."

4. In rule 10 of the principal rules.—

(a) in sub-rule (4),—

(i) for the words "notice of not less than three months" the words "notice of three months" shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 25th May 1984 ;

(ii) in clause (a), after sub-clause (ii), the following proviso shall be added at the end, namely :—

"Provided that a Government servant who holds a Class III post in a substantive capacity but is holding a Class I or Class II post in an officiating capacity, shall, in case it is decided to retire him from service while holding a Class I or Class II post, in the public interest, be allowed on his request in writing to the appropriate authority to continue in service in Class III post which he holds in a substantive capacity."

(b) in sub-rule (5), -

(i) for the words "notice of not less than three months" the words "notice of three months" shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 25th May 1984 ;

(ii) after clause (b), the following provisos shall be added, namely :—

"Provided that where the Government servant giving notice under sub-rule (5) is under suspension or is deemed to be under suspension, it shall

be open to the appropriate authority to withhold permission Government servant to retire under this rule :

Provided further that where a Government servant giving notice under sub-rule (5) is placed under suspension after he has given notice of retirement as above, it shall be open to the appropriate authority to withdraw permission, if already granted or, as the case may be, to withhold permission to such Government servant to retire voluntarily under this rule."

(c) after sub-rule (5), the following sub-rules shall be inserted, namely :—

"(6) (a) A Government servant referred to in sub-rule (5) may make a request in writing to the appropriate authority to accept notice of voluntary retirement of less than three months giving reasons therefor :

(b) on receipt of a request under clause (a), the appropriate authority may consider such request for the curtailment of the period of notice of three months on merits and if it is satisfied that the curtailment of the period of notice will not cause any administrative inconvenience, the appropriate authority, with the concurrence of the Finance Department, may relax the requirement of notice of three months on the condition that the Government servant shall not apply for commutation of a part of his pension before the expiry of the period of notice of three months.

(7) A Government servant, who has elected to retire under sub-rule (5) and has given the necessary notice to that effect to the appropriate authority, shall be precluded from withdrawing his notice except with the specific approval of such authority :

Provided that the request for withdrawal shall be made before the intended date of his retirement."

5. In rule 23 of the principal rules, for the figure "1981", the figure "1984" shall be substituted.

6. In rule 24 of the principal rules, in sub-rule (2), for the figure "1981", the figure "1984" shall be substituted.

7. In rule 30 of the principal rules,—

(a) after proviso, the following proviso shall be inserted, and shall be deemed to have been always inserted, with effect from 1st January 1986, namely :—

"Provided further that, in cases where a temporary Government servant retires on superannuation or on being declared permanently incapacitated for further Government service by the appropriate medical authority after having rendered temporary service of not less than ten years, or voluntarily after completion of twenty years of qualifying service, shall be eligible for grant of Superannuation, Invalid or, as the case may be, Retiring Pension ; Retirement Gratuity ; and Family Pension at the same scales as admissible to a permanent Government servant."

(b) in the *Exception*, after the words "Government servants", the words "except those mentioned in the second proviso" shall be inserted and shall be deemed to have been always inserted with effect from 1st January 1986.

8. In rule 37 of the principal rules, in the *Exception*, for the words "Government Central Press", the words "a Government Press" shall be substituted, and shall be deemed to have been always substituted with effect from 15th August, 1982.

9. In rule 39 of the principal rules, in sub-rule (3), in the Note, for the figure "1981", the figure "1984" shall be substituted.

10. In rule 52 of the principal rules, after Note 2, the following note, shall be added, namely:—

"Note 3.—In the case of Peons who have rendered service as Attendants prior to conversion of the posts of Attendants into those of Peons, one-half of the previous continuous service rendered by them as Attendants shall count for pension in respect of those who retire on or after 30th June 1982."

11. In rule 60 of the principal rules, for sub-rule (3), the following shall be substituted and shall be deemed to have been always substituted with effect from 1st January 1986, namely:—

"(3) For the purpose of sub-rules (1) and (2) above, 'pay' means the pay as defined in rule 9 (36) (i)."

12. In rule 64 of principal rules, in sub-rule (2), for the words, brackets and figures "sub-rules (4) and (5) below rule 10", the words, brackets and figures "sub-clause (ii) of clause (a) and clause (b) of sub-rule (4) so far as it relates to a class III Government servant, and clause (b) of sub-rule (5) of rule 10" shall be substituted, and shall be deemed to have been always substituted with effect from the 15th August 1982.

13. In rule 65 of the principal rules, in sub-rule (1),—

(1) (a) in proviso,—

(i) in clause (a), the words "at least" shall be deleted, and shall be deemed to have been deleted with effect from 25th May 1984;

(ii) in clause (b),—

(A) the words "at least" shall be deleted, and shall be deemed to have been deleted with effect from 25th May 1984;

(B) after the words "a notice in writing" the words and figure "in Form 32" shall be inserted;

(iii) after proviso, the following provisos shall be inserted, namely:—

"Provided further that where the Government servant who gives notice under clause (a) of the preceding proviso is under suspension, it shall be open to the appointing authority to withhold permission to such Government servant to retire under this rule;

Provided also that where a Government servant giving notice under clause (a) of the first proviso to this rule is placed under suspension after he has given notice of retirement as above, it shall be open to the appointing authority to withdraw permission, if already granted or, as the case may be, to withhold permission to such Government servant to retire voluntarily under this rule."

(2) after sub-rule (1), the following shall be inserted, namely:—

"2(a) A Government servant referred to in clause (a) of the proviso to sub-rule (1) may make a request in writing to the appointing authority to accept notice of voluntary retirement of less than three months giving reasons therefor;

(b) on receipt of a request under clause (a), the appointing authority may consider such request for the curtailment of the period of notice of three months on merits and if it is satisfied that the curtailment of the period

of notice will not cause any administrative inconvenience, the appropriate authority, with the concurrence of the Finance Department, may relax the requirement of notice of three months on the condition that the Government servant shall not apply for commutation of a part of his pension before the expiry of the period of notice of three months."

(3) the existing sub-rule (2) shall be renumbered as sub-rule (3).

14. In rule 66 of the principal rules,—

(a) in sub-rule (1), the words "not less than" shall be deleted, and shall be deemed to have been deleted with effect from 25th May 1984;

(b) sub-rule (3) shall be deleted, and shall be deemed to have been deleted with effect from 25th May 1984;

(c) in sub-rule (4), in clause (a), for the words and figure "A Government servant referred to in sub-rule (1) may make to or" the words and figure "A Government Servant referred to in sub-rule (1) may make a" shall be substituted.

15. After rule 66 of the principal rules, the following shall be inserted, and shall be deemed to have been inserted with effect from 25th May 1984, namely:—

"66A. - Addition to qualifying service on voluntary retirement.—(1) The qualifying service as on the date of intended retirement of a Government servant retiring under sub-rule (5) of rule 10, clause (a) of the proviso to sub-rule (1) of rule 65 or, as the case may be, sub-rule (1) of rule 66 shall be increased by a period not exceeding five years, subject to the condition that the total qualifying service rendered by the Government servant does not in any case exceed thirty-three years and it does not take him beyond the date of superannuation.

(2) The weightage of five years under sub-rule (1) shall not be admissible in cases of those Government servants who are prematurely retired by the Government in the public interest under sub-rule (4) of rule 10 or, as the case may be, clause (b) of the proviso to sub-rule (1) of rule 65".

16. In rule 67 of the principal rules, in clause (f), in sub-clauses (i) and (ii) for the figure "1981" the figure "1984" shall be substituted.

17. Throughout rule 73, for the figures and brackets "9(36)", and for the letters and figures "Rs. 500" wherever they occur, the figures and brackets "9(36)(i)" and the letters and figures "Rs. 2,200," respectively, shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986.

18. In rule 108 of the principal rules, in sub-rule (2), for the figure "1981", the figure "1984" shall be substituted.

19. In rule 110 of the principal rules,—

(1) for sub-rule (1), the following shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986, namely:—

"(1) In the case of a Government servant retiring on Superannuation, Retiring, Invalid or Compensation Pension before completing qualifying service of ten years, the amount of service gratuity shall be calculated at the rate of half month's pay for every completed six monthly period of qualifying service."

(2) in sub-rule (2),—

(a) in clause (a), in Table, against item (ii) in column 2, under heading 'Amount of monthly pension' the words and figure "subject to a maximum of Rs. 1,500 per mensem" shall be deleted, and shall be deemed to have been deleted with effect from 31st March 1985.

(b) for clause (a) as amended including the Table thereunder, the following shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986, namely :—

"(a) In the case of a Government servant retiring on Superannuation, Retiring, Invalid or Compensation Pension in accordance with the provisions of these rules after completing qualifying service of not less than thirty-three years, the amount of pension shall be calculated at fifty per cent of the 'Pensionable Pay', subject to a maximum of Rs. 4,000 per month".

(c) in clause (b), for the words "rupees fifty" the words "rupees three hundred and seventy-five" shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986.

20. In rule 111 of the principal rules,—

(a) in sub-rule (1), in proviso, for the words, "thirty-six thousand", the words "fifty thousand" shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted with effect from 31st March 1985;

(b) for sub-rule (1) as amended and sub-rule (2) the following shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986, namely :—

"(1) A Government servant, who has completed five years' qualifying service and has become eligible for service gratuity or pension under rule 110, shall, on his retirement, be granted retirement gratuity equal to one-fourth of his pay for each completed six monthly period of qualifying service, subject to a maximum of 16½ times the pay."

(2) If a Government servant dies while in service, the death gratuity shall be paid to his family in the manner indicated in sub-rule (1) of rule 112 at the rates given in the Table below, namely :—

Length of qualifying service	Rate of death gratuity.
(i) Less than one year	2 times of pay.
(ii) One year or more but less than 5 years.	6 times of pay.
(iii) 5 years or more but less than 20 years.	12 times of pay.
(iv) 20 years or more	Half of pay for every completed six monthly period of qualifying service, subject to a maximum of 33 times of pay :

Provided that the amount of retirement gratuity or death gratuity payable under this rule shall in no case exceed one lakh rupees :

Provided further that where the amount of retirement or death gratuity as finally calculated contains a fraction of a rupee, it shall be rounded off to the next higher rupee."

(c) in sub-rule (4), for the figure and word "2,500 rupees", the figure and word "4,000 rupees" shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted with effect from 31st March 1985;

(d) for sub-rule (4) as amended, the following shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986, namely:—

"(4) The pay for the purpose of gratuity admissible under this rule shall be reckoned in accordance with rule 9(36)(i);

Provided that if the pay of a Government servant has been reduced during the last ten months of his service otherwise than as a penalty, pensionable pay as referred to in rule 60 shall be treated as pay."

21. In rule 116 of the principal rules,—

(a) in sub-rule (1), at the end, the following note shall be inserted, namely:—

"Note. The provisions of this rule shall also extend, from 1st October 1977, to Government servants on pensionable establishments who retired/died before 31st December 1963 as also to those who were alive on 31st December 1963 but had opted out of the 1964 scheme."

(b) in sub-rule (2), for the TABLE the following TABLE shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986, namely:—

"TABLE"

Pay of Government Servant	Amount of monthly Family Pension
(i) Not exceeding Rs. 1,500	30 per cent of basic pay subject to a minimum of Rs. 375.
(ii) Exceeding Rs. 1,500 but not exceeding Rs. 3,000.	20 per cent of basic pay subject to a minimum of Rs. 450.
(iii) Exceeding Rs. 3,000.	15 per cent of basic pay subject to a minimum of Rs. 600 and a maximum of Rs. 1,200.

(c) in sub-rule (10),—

(i) in clause (a), in sub-clauses (i) and (ii) for the words "five hundred rupees" the words "two thousand four hundred rupees", shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986;

(ii) in clause (b), for the word "two hundred and fifty rupees" the words "one thousand two hundred rupees" shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986;

(d) in sub-rule (14),—

(i) after clause (c), the following shall be substituted, namely:—

"(d) As and when the disability referred to in the proviso to sub-rule (5) manifests itself in a child which makes him/her unable to earn his/her living, the fact should be brought to the notice of Head of Office/Audit Officer duly supported by a medical certificate from a Medical Officer, not below the rank of a Civil Surgeon. This may be indicated in Form 3 by the Head of Office/Audit Officer. As and when the claim for family pension arises, the legal guardian of the child should make an application supported by a fresh medical certificate from a Medical Officer, not below the rank of Civil Surgeon, that the child still suffers from the disability."

(ii) Clauses (d) and (e) shall be renumbered as (e) and (f) respectively;

(e) in sub-rule 16, in clause (c), in sub-clause (i), for the figures and brackets "9(36)" the figures and brackets "9(36)(i)", shall be substituted and shall be deemed to have been substituted with effect from 1st January 1986.

22. In rule 122 of the Principal rules, after the word and figure "Part I", the words and figure "and Part III", shall be inserted.

23. In rule 123 of the principal rules, after sub-rule (4), following sub-rule shall be added, and shall be deemed to have been added, with effect from 1st January 1986, namely :—

"(5) The Head of Office shall also prepare a pension calculation sheet, in triplicate, in the Form prescribed in Part III of Form 6 in Appendix V and after certifying the same he shall forward the same to the Audit Officer along with the pension papers."

24. In rule 126 of the principal rules, in sub-rule (6), in clause (a), after the words "retirement of the Government servant" the following shall be inserted, namely :—

"In cases where it is not possible for the Head of Office to get the amount of final pension payable to the Government servant determined from the Audit Officer within a period of six months from the date of his retirement, the said period of six months for payment of provisional pension shall be extended by the Head Office, in consultation with the Audit Officer, by another six months."

25. In rule 127 of the principal rules, in sub-rule (1), in clause (a), after the words "Audit Circle" the following shall be added, namely :—

"He shall also countersign the pension calculation sheet in Part III of Form 6 as certified by the Head of Office, retain one copy out of the three copies received from the Head of Office and forward the second copy as countersigned by him to the pensioner along with the Pension Payment Order. The third certified copy of the pension calculation sheet as countersigned by him shall be passed on to the concerned treasury officer for record."

26. in rule 129A of the principal rules,—

(a) in sub-rule (1), for the proviso the following provisos shall be substituted and shall be deemed to have been substituted, with effect from 1st May 1986, namely :—

"Provided that no interest shall be payable if the delay in payment of gratuity was attributable to the failure on the part of the Government servant to comply with the procedure laid down in this Chapter :

Provided further that no interest shall be payable in the case in which a provisional gratuity is sanctioned."

(b) in sub-rule (2), for the words "Every case of delayed payment of gratuity shall, *suo motu*, be considered by the concerned Administrative Department," the words, "On an application made by the pensioner the concerned Administrative Department in Mantralaya shall consider the request for payment of interest," shall be substituted and shall be deemed to have been substituted, with effect from 1st May 1986 ;

(c) in sub-rule (4), for the words "for the delay in the payment of gratuity", the following shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted, with effect from the 1st May 1986, namely :—

"for the delay in the payment of gratuity and recover the amount of interest required to be paid from the Government servant, or servants concerned, including the concerned officer, who are found responsible for the delay in the payment of gratuity."

27. After rule 129A of the principal rules, the following shall be inserted, shall be deemed to have been inserted, with effect from the 1st August 1947, namely:— **Interest**

"129B.—**Interest on delayed payment of Pension.**—(1) If the payment of pension has been authorised after six months from the date when its payment became due and it is clearly established that the delay in payment was attributable to administrative lapse, interest at the rate of 10 per cent *per annum* in respect of the period beyond six months shall be paid on the amount of pension :

Provided that, no interest shall be payable if the delay in payment of pension was attributable to the failure on the part of the Government servant to comply with the procedure laid down in this Chapter :

Provided further that, no interest shall be payable for the period for which a provisional pension is sanctioned. In case of Government servant to whom provisional pension is sanctioned an interest as provided shall be paid after a period of six months from the cessation of provisional pension till the final pension is authorised.

(2) On an application made by the pensioner the concerned Administrative Department in Mantralaya shall consider the request for payment of interest and where the Department is satisfied that the delay in the payment of pension was caused on account of administrative lapse, that Department shall make a recommendation to the Finance Department for the payment of interest.

(3) If the recommendation of the Department made under sub-rule (2) is accepted by the Finance Department, the Department concerned shall issue Government sanction for the payment of interest.

(4) In all cases where the payment of interest has been authorised with the concurrence of the Finance Department, the Department concerned shall fix the responsibility and take disciplinary action against the Government servant or servants concerned who are found responsible for the delay in the payment of pension and recover the amount of interest required to be paid from the Government servant, or servants concerned, including the concerned officer, who are found responsible for the delay in the payment of pension.

(5) If as a result of Government's decision taken subsequent to the retirement of a Government servant, the amount of pension already paid on his retirement is enhanced on account of—

(a) grant of pay higher than the pay on which pension, already paid, was determined ; or

(b) liberalisation in the provisions of these rules from a date prior to the date of retirement of the Government servant concerned, no interest on the arrears of pension shall be paid."

28. After rule 134 of the principal rules, the following rule shall be inserted, namely:—

"134A.—**Recovery and adjustment of excess amount paid.**—If in the case of a Government servant, who has retired or has been allowed to retire, it is found that due to any reason whatsoever an excess amount has been paid to him during the period of his service including service rendered upon re-employment after retirement or any amount is found to be payable by the pensioner during such period and which has not been paid by, or recovered from him, then the excess amount so paid or the amount so found payable shall be recovered from the amount of pension sanctioned to him :

Provided that, the Government shall give a reasonable opportunity to the pensioner to show cause as to why the amount due should not be recovered from him :

Provided further that, the amount found due may be recovered from the pensioner in instalments so that the amount of pension is not reduced below the minimum fixed by Government."

29. In rule 138 of the principal rules, in clause (b),—

(a) for sub-clause (i), the following shall be substituted, and shall be deemed to have been substituted, with effect from 1st January 1986, namely :—

"(i) If the deceased Government servant had on the date of his death rendered more than 5 years of qualifying service but less than 20 years of qualifying service, and the spell of last 5 years has been verified and accepted by the Head of Office under clause (a), the amount of death gratuity shall be equal to 12 times of his pay as indicated in item (iii) of the Table in sub-rule (2) of rule 111. Where the verified and accepted service is less than 5 years, the amount of death gratuity shall be the amount as indicated in item (i) or item (ii) in the Table in sub-rule (2) of rule 111 as may be applicable."

(b) in sub-clause (ii), for the words "twenty-four years" the words "twenty years" shall be substituted.

30. In rule 144 of the principal rules, in sub-rule (2), in clause (a), in sub-clause (ii), for the words "an application" the words "a claim in Form 12" shall be substituted.

31. In rule 163 of the principal rules,—

(a) in sub-rule (1),—

(i) for the words and brackets "Maharashtra Civil Services (Executive Branch), Upper Division", the words and brackets "Maharashtra Civil Services (Executive Branch), Upper Division" shall be substituted;

(ii) for the words and figure "Rs. 1,500 per month", the words and figure "Rs. 4,000" shall be substituted.

(iii) for the words "to such acceptance" the words "to such acceptance by submitting an application in Form 23" shall be substituted.

(b) in sub-rule (2), for the words and figures "on an application made by the pensioner in Form 23" the words, brackets and figure "on the application made under sub-rule (1)" shall be substituted;

(c) in sub-rule (4),—

(i) for the words, brackets and figure "sub-rule (3)", the words, brackets and figure "sub-rule (1)" shall be substituted;

(ii) the following proviso shall be added at the end, namely :—

"Provided that, in any case where defective or insufficient information is furnished by the applicant and it becomes necessary for Government to seek further clarifications or information from him, the period of *sixty days* shall be counted from the date on which the defects have been removed or complete information has been furnished by the applicant."

32. In rule 164 of the principal rules, in sub-rule (2) for the words and figure "Rs. 1,500 per mensem", the words and figure "Rs. 4,000 per month" shall be substituted.

33. For the words "death cum-retirement gratuity" appearing in the following rules of the principal rules and Appendix thereto,

(1) Rule 108—heading;

(2) Rule 108, sub-rule (1);

(3) Rule 111—heading;

- (4) Rule 114—heading and text;
- (5) Rule 115, sub-rule (1);
- (6) Appendix V, Form 1—heading;
- (7) Appendix V, Form 2—heading;
- (8) Appendix V, Form 6, Part 1, item 25;

the words "retirement gratuity/death gratuity" shall be substituted respectively.

34. For the words "death-*cum*-retirement gratuity" appearing in the following rules of the principal rules and Appendix thereto,—

- (1) Rule 39, sub-rule (1), clause (b), sub-clause (iii) and proviso thereunder;
- (2) Rule 39, sub-rule (3);
- (3) Rule 66, sub-rule (6);
- (4) Rule 67 wherever they appear;
- (5) Rule 111, sub-rule (1), clauses (a) and (b);
- (6) Rule 111, sub-rule (3);
- (7) Rule 126, sub-rule (3);
- (8) Rule 132, sub-rule (2);
- (9) Rule 134, sub-rule (3);
- (10) Appendix V, Form 6, Part 1, item 21;
- (11) Appendix V, Form 7, Paras 2 and 6;
- (12) Appendix V, Form 20, item 8;

the words "retirement gratuity" shall be substituted respectively.

35. For the words "death-*cum*-retirement gratuity" appearing in the following rules of the principal rules and Appendix thereto,—

- (1) Rule 39, sub-rule (5);
- (2) Chapter XI—heading;
- (3) Rule 136—heading;
- (4) Rule 136, sub-rule (1);
- (5) Rule 136, sub-rule (2), clause (a);
- (6) Rule 137, sub-rule (2), clause (a);
- (7) Rule 137, sub-rule (3);
- (8) Rule 138, clause (b)—heading;
- (9) Rule 138, clause (b), sub-clauses (i) and (ii);
- (10) Rule 142, sub-rule (1), clause (i);
- (11) Rule 142, sub-rule (1), clause (i), item (g), sub-item (D);
- (12) Rule 142, sub-rule (1), clause (ii);
- (13) Rule 142, sub-rule (1), clauses (v), (vi) and (vii);
- (14) Rule 142, sub-rule (1), clause (viii);
- (15) Rule 142, sub-rule (2);
- (16) Rule 143—heading;
- (17) Rule 143, sub-rules (1) and (2);
- (18) Appendix V, Form 8—heading;
- (19) Appendix V, Form 8—subject;
- (20) Appendix V, Form 8, para 1;
- (21) Appendix V, Form 9—heading;
- (22) Appendix V, Form 9—subject;
- (23) Appendix V, Form 9, para 1;
- (24) Appendix V, Form 10—heading;
- (25) Appendix V, Form 16—heading;
- (26) Appendix V, Form 16, Part I, Section 1, Items 14(i) and (iv), 15(i), 16, 18(a) and (b), 23(ii), 25 and 27;
- (27) Appendix V, Form 16, Part II, section 1, items 1(i) and 6;
- (28) Appendix V, Form 17—heading;
- (29) Appendix V, Form 17—subject;

(30) Appendix V, Form 17, paras 1, 2 and 4 ;

(31) Appendix V, Form 20, item 12 ;

the words "death gratuity" shall be substituted, respectively.

36. In Appendix I to the principal rules, the existing entries against serial number 1 shall be deleted and shall be deemed to have been deleted with effect from 1st October 1987 and the existing serial number "2" shall be renumbered as serial number "1".

37. In Appendix II to the principal rules, in rule 2, after the words "A temporary employee" the words, "excluding an employee referred to in the second proviso to rule 30", shall be inserted, and shall be deemed to have been inserted with effect from 1st January 1986.

38. In appendix V to the principal rules,—

(A) in FORM 6, after PART-II the following PART shall be added, and shall be deemed to have been added with effect from the 1st January 1986, namely :—

"PART III

Pension Calculation Sheet

1. Name :
2. Designation of the post from which retired :
3. Office/Department last served :
4. Date of Birth :
(in figures and words)
5. Date of superannuation/retirement :
6. Rules under which pensionary benefits were settled :
7. Qualifying service for pension
indicating separately :—
(i) Addition to qualifying service, for example,
under rule 53 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules,
1982, and
(ii) Period of service not qualifying for pension with the
reasons for not qualifying, indicated against each :
8. Pay drawn during the last 10 months
(along with the pay scale) preceding
retirement/superannuation :
9. Computation of pensionable pay on which
pension is fixed :
10. Total amount of pension and family
pension admissible :
11. Details of commutation of pension :
(i) Percentage amount of monthly
pension commuted ; and
(ii) Amount of commuted value of
pension authorised.
12. Computation of Retirement Gratuity :
13. Amount of Retirement Gratuity :
14. Remarks.

Note.—The calculation sheet should be prepared in triplicate and certified at the bottom before it is passed on to Audit Officer."

(B) in Form 23—

(a) in serial number 7.—

(i) for the existing item (a), the following shall be substituted, namely:—

“(a) (i) Name of the Firm/Company/Co-operative Society, etc.

(ii) Products being manufactured by the Firm/Company/Co-operative Society, etc. or type of business carried out by the firm, etc.”;

(ii) in item (c), for the words “how was offer made”, the words and brackets “how was offer made. (attach newspaper cutting of the advertisement and a copy of the offer of appointment, if any)” shall be substituted.

(iii) after item (b), the following shall be added, namely:—

“(i) If proposing to set up a practice, indicate—

(a) professional qualifications in the field of practice;

(b) nature of proposed practice.”;

(b) after serial number 8, the following shall be inserted, namely:—

“9. Declaration

I hereby declare that—

(i) the employment which I propose to take up will not bring me into conflict with the Government;

(ii) my commercial duties shall not be such that my previous official position or knowledge or experience under Government could be used so as to give my proposed employer an unfair advantage;

(iii) my commercial duties shall not involve liaison or contract with the Government Departments.

Signature of the applicant.

Address.....”.

(C) For Forms 30 and 31, the following shall be substituted, and shall be deemed to have been always substituted with effect from the 25th May 1984, namely :—

" FORM 30

[See rule 10(4)(a)(i) and (ii)]

Form of Notice for Premature Retirement of Gazetted Government Servants

No. ....
 Government of Maharashtra,
 Department/Office .....
 Dated the .....

NOTICE

Whereas, under sub-clauses (i) and (ii) of clause (a) of sub-rule (4) of rule 10 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, an appropriate authority has the absolute right to retire any Gazetted Government servant:—

(i) if he entered Government service under any Government in India, before attaining the age of thirty-five years, after he has attained the age of fifty years;

(ii) in any other case, after he has attained the age of fifty-five years, by giving him notice of three months in writing, if such authority is of the opinion that it is in the public interest so to do;

And whereas, Shri* ..... Department/Office .....
 ..... a Gazetted Government servant, has now attained the age of † ..... years;

And whereas, the ..... (being the appropriate authority) is of the opinion that it is in the public interest to retire the said Shri.....

Now, therefore, in pursuance of ‡ sub-rule (4) clause (a)(i) of rule 10 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, the .....
 (appropriate authority) hereby gives notice to the said Shri .....
 that he shall stand retired from Government service on the ** .....
 day of ..... 19 ..... or the day immediately following the date of expiry of the period of three months commencing from the date of service of this notice on him, whichever is later.

***By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

Signature .....
 Designation .....

To

Shri.....

- *Here enter the name and designation.
 †Here enter the present age in completed years.
 ‡Strike out what is not appropriate.
 **Here enter the date following the date of expiry of three months' notice period reckoned from the date of issue of notice.
 ***To be deleted where the "appropriate authority" is other than Government.
 Note.—The Notice should be signed by the "appropriate authority" itself where such authority is other than Government and not by any authority subordinate to such authority.

"FORM 31

[See rule-10(4)(b)]

Form of notice of premature retirement of non-gazetted Government Servants

No. ....

Government of Maharashtra,

Department/Office .....

Dated the .....

NOTICE

Whereas, under clause (b) of sub-rule (4) of rule 10 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, an appropriate authority has the absolute right to retire any Government servant who holds a post in Class III service of the State, either pensionable or non-pensionable, after he has attained the age of fifty-five years, by giving him notice of three months in writing, if such authority is of the opinion that it is in the public interest so to do:

And whereas, Shri* ..... Department/Office ..... a Government servant, who holds a post in class III service of the State has now attained the age of † ..... years:

And whereas, the ..... (being the appropriate authority) is of the opinion that it is in the public interest to retire the said Shri .....

Now, therefore, in pursuance of clause (b) of sub-rule (4) of rule 10 of the Maharashtra Civil Services (Pension) Rules, 1982, the ..... (appropriate authority) hereby gives notice to the said Shri ..... that he shall stand retired from Government service on the @ ..... day of ..... 19 ..... or the day immediately following the date of expiry of the period of three months commencing from the date of service of this notice on him, whichever is later.

‡ By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

Signature .....

Designation .....

To

Shri .....

* Here enter the name and designation.

† Here enter the present age in completed years.

@ Here enter the date following the date of expiry of three months' notice period reckoned from the date of issue of notice.

‡ To be deleted where the "appropriate authority" is other than Government.

Note:—The Notice should be signed by the "appropriate authority" itself where such authority is other than Government and not by any authority subordinate to such authority.